

Opleiding:	Bachelor in de Voedings- en Dieetkunde	
	Voornaam	Naam
Student:	Kariann Julie	Van De Woestyne Rogiers
Externe begeleider:	Kelly Christel	Debusschere Van Geeteruyen
Interne begeleider	Margriet	Van De Sijpe
Titel bachelorproef	Voeding en chronische nierinsufficiëntie Een draaiboek voor woonzorgcentra	

Kern- / trefwoorden bachelorproef:

- Nierdialyse
- Dieeteisen
- Draaiboek
- Woonzorgcentra

Onderzoeksvraag:

Deze bachelorproef werd op vraag van het AZ Sint-Blasius gerealiseerd. Herhaaldelijk ondervonden zij problemen en tekortkomingen omtrent de uitwerking van het nierdialysedieet bij patiënten die in woonzorgcentra verblijven. Zowel de verzorgers als de keukenmedewerkers hebben veelal onvoldoende kennis omtrent deze specifieke dieeteisen. Hieruit blijkt de nood aan eenvoudig toepasbaar educatiemateriaal, wat met deze bachelorproef gerealiseerd werd.

Korte samenvatting / abstract bachelorproef:

Chronische nierinsufficiëntie kent een progressief verloop aangezien de nieren een grote reservecapaciteit hebben. Dit verloop kan ingedeeld worden in vijf stadia waarbij vanaf stadia vier en vijf een nierfunctievervangende therapie aangewezen is. Deze therapie zal de nierfunctie slechts gedeeltelijk opvangen waardoor combinatie met dieeteisen en medicatie noodzakelijk is.

Als nierfunctievervangende therapie wordt nierdialyse of niertransplantatie toegepast. Binnen deze bachelorproef wordt de focus gelegd op nierdialyse waarbij zowel hemodialyse als peritoneale dialyse besproken worden. Dieeteisen tijdens nierdialyse zijn van groot belang ter ondersteuning van een succesvolle en minder belastende therapie. Hierbij dient voornamelijk gelet te worden op de inname van energie, eiwitten, vetten, natrium, kalium, fosfor en vocht. Bij peritoneale dialyse is het dieet minder restrictief aangezien het bloed vaker gezuiverd wordt waardoor afvalstoffen zich minder kunnen opstapelen.

Steeds vaker komen woonzorgcentra in contact met dialyserende bewoners. Veelal hebben zowel de verzorgers als de keukenmedewerkers weinig kennis omtrent het nierdialysedieet. Hieruit blijkt de nood aan eenvoudig toepasbaar educatiemateriaal. Binnen deze bachelorproef werd na een testfase een

volwaardig draaiboek ontwikkeld waarbij op een visuele manier de 'te mijden', de 'te beperken' en de 'vrij te gebruiken' voedingsmiddelen geïllustreerd worden. Daarnaast bieden algemene bereidingstips extra hulp voor de keukenmedewerkers van woonzorgcentra. Deze bereidingstips worden tot slot gevisualiseerd via een poster die in de grootkeuken een zichtbare plaats dient te krijgen. Resultaten omtrent een al dan niet effectievere dieetbehandeling van geriatrische bewoners in woonzorgcentra behoorde niet tot deze bachelorproef. Meer onderzoek in de toekomst is hiervoor noodzakelijk.

Referentielijst:

- Abraham-Inpijn, L. (2013). Gevolgen van een slechte nierfunctie. *Tandartsenpraktijk*.
- Ahmed-Ousenkova, Y., & Vingerhoets, L. (2014). Acute nierinsufficiëntie. *Bijblijven*, 30, 44-53.
- Auteursgroep Isala. (2017, April 24). *Dialyse: H5 Hemodialyse en peritoneaaldialyse*. Opgehaald mei 1, 2017, van <http://www.isala.nl/patienten/folders/5282-hemo-en-peritoneaaldialyse>
- Auteursgroep nierstichting. (2017, April 24). *Dialyse*. Opgehaald mei 1, 2017, van <https://www.nierstichting.nl/leven-met-een-nierziekte/dialyse/>
- Blanes, A., Blanes, P., & Cuenca, J. (2017). *Food graphics*. Opgehaald mei 8, 2017, van <http://www.freepik.com>
- Brown, E. A., & Johansson, L. (2011). Dialysis Options for End-Stage Renal Disease in Older People. *Nefron Clinical Practice*, 10-13.
- Cano, N., Faiccadori, E., Tesinsky, P., Toigo, G., Duml, W., Kuhlmann, M., et al. (2006). ESPEN guidelines on enteral nutrition: adult renal failure. *Clinical Nutrition*, 25: 295-310.
- Ellam, T., & Wilkie, M. (2015). Peritoneal dialysis. *Medicine*, 484-88.
- Hardy, B. (2016). *Cursus pathologie 3*. Gent: Odisee.
- Havinga-Kosters, C., & Leijtens, I. (2015). Fosfaat in E-nummers. *Nederlands tijdschrift voor nefrologie*, 5, 17-19.

- Huang, X., Stenvinkel, P., Qureshi, A., Risérus, U., Cederholm, T., Barany, P., et al. (2012). Essential polyunsaturated fatty acids, inflammation and mortality in dialysis patients. *Nephrol Dial Transplant*, 27, 3615-3620.
- Kinsella, G., & Macnab, R. (2012). Clinical assessment of renal patients. *Anaesthesia and intensive care medicine*, 13, 325-327.
- Kumar, P., & Clark, M. (2012). *Clinical Medicine*. Spanje: Elsevier.
- Lamb, P. (2015). Use of peritoneal dialysis in kidney disease. *Nursing Times*, 12-14.
- Luderer, S. (2014, november). *Position paper hemodialyse - Interdialytic Weight Gain*. Opgehaald december 8, 2017, van www.dietistennierziekten.nl
- Martini, F., & Bartholomew, E. (2012). *Anatomie en fysiologie: een inleiding*. Amsterdam: Pearson Benelux.
- Mehrotra, S., Rishishwar, P., & Sharma, R. (2015). Malnutrition and hyperphosphatemia in dialysis patients. *Clinical Queries: Nephrology*, 25-27.
- Nubel vzw. (2013). *Belgische voedingsmiddelentabel*. Brussel: Nubel vzw.
- Schrijver, E. (2014, november). *Position Paper richtlijn hemodialyse (volwassenen) - energie*. Opgehaald december 8, 2017 van www.dietistennierziekten.nl
- Spijker, J. (2013). nierfunctievervangende therapie en dieet. In *Informatorium voor Voeding en diëtetiek*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Stanfield, P., & Hui, Y. (2010). *Nutrition and Diet Therapy: Self-Instructional Approaches*. Londen: Jones and Bartlett Publishers.
- Stegeman, N. (2013). *Voeding bij gezondheid en ziekte*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Struijk-Wielinga, G., Neelemaat, F., Slieker, T., Koolen, M., & Weijs, P. (2015). Het eiwit- en energietekort bij hemodialysepatiënten vermindert met een eiwit- en energierijk tussendoortje tijdens de dialysebehandeling. *Nederlands tijdschrift voor voeding en diëtetiek*, 70, 19-26.

- Ter Wee, P. (2013). *Informatorium voor voeding en diëtetiek - dieetleer*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Toigo, G., Aparicio, M., Attman, P., Cano, N., Cianciaruso, B., Engel, B., et al. (2000). Expert working group report on nutrition in adult patients with renal insufficiency. *Clinical nutrition*, 19, 281-291.
- Van Den Broecke, N. (2016). *Cursus toegepaste dieetleer 3*. Gent: Odisee.
- Van der Boog, P. (2013). *Een zieke nier en nu?* Koog aan de Zaan: Poesz Uitgevers bv.
- Van Empel, A. (2014, november). *Achtergrond richtlijn chronisch nierfalen (volwassene) - mineraal- en botstoornis*. Opgehaald december 8, 2017 van www.dietistennierziekten.nl
- Vlaamse Nefrologische Diëtisten. (2012). *Dieet in beeld bij hemodialyse*. Beerse: Janssen-Cilag NV.
- Weijs, P., & Kruizenga, H. (2009). Wat is de energiebehoefte van mijn patiënt? *Nederlands tijdschrift voor voeding en diëtetiek*, 64, 51-58.
- Zabel, R., Ash, S., King, N., Juffs, P., & Bauer, J. (2012). Relationships between appetite and quality of life in hemodialysis patients. *Appetite*, 5, : 194-199.

E-mailadres voor contact: nina.vandenbroecke@odisee.be